

Katedra: religionistiky

Akademický rok: 2014/2015

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno autora: Bc. Kateřina Zikmundová

Název tématu: Proměny obrazu islámu v dějinách Západu

Kateřina Zikmundová měla ve své diplomové práci zpracovat téma „Proměny obrazu islámu v dějinách Západu“, které však na titulním listě svého textu poněkud pozměňuje na „Proměny obrazu islámu na Západě“. Určitý nedostatek pečlivosti se bohužel od začátku práce projevuje opakovaně: číslování stránek chybně začíná až Úvodem, v Obsahu mj. chybí čísla stránek u Úvodu a Závěru, autoři rozebírání v jednotlivých kapitolách z neznámých důvodů nejsou seřazeni chronologicky apod.

Pisatelka se relativně důsledně drží toho, co jí bylo uloženo v Zadání DP, ani zde však nelze mluvit o důkladnosti. Tak například vymezení pojmu „Západ“, požadované Zadáním, odbývá jednou větou v rámci prvního odstavce Úvodu, v níž termín „Západ“ mj. spojuje jen se (křesťanskou tradicí ovlivněnými) „západoevropskými státy“ aniž by si uvědomovala, že do takto definovaného Západu by např. české země vlastně nepatřily. Za metodologický rámeček svého textu studentka v Úvodu označuje teorii střídání paradigmat v dějinách křesťanství podle Hanse Künga, kterou si modifikuje pro účely svého tématu (aniž by se nějak věnovala jejímu rozebírání nebo aspoň důkladnějšímu představení).

Ve vztahu ke středověkému (podle Künga středověkému římskokatolickému) paradigmatu studentka v první kapitole jako jeho představitele volí především zástupce misijního proudu spojeného se vznikem františkánského a dominikánského řádu ve 13. století, zatímco předcházející postoje k islámu jen stručně načrtává v úvodní části kapitoly.

Ve druhé kapitole věnované reformaci pisatelka nejprve pojednává o výbojích osmanské říše, při čemž druhé obléhání Vídně datuje rokem 1638 místo správného 1683; zvláště působí také formulace, že pád Konstantinopole z roku 1453 vyvolal obavy „nejen v Rakousku, ale i v dalších částech Evropy“ (s. 14). Postoje k islámu v rámci reformačního protestantského paradigmatu jsou nastíněny na příkladech představitelů německé, švýcarské i české reformace.

O přístupech k islámu ve zbývajících dvou paradigmatěch podle Hanse Künga (osvícensko-moderním a postmoderním) studentka po svém pojednává v kapitolách s názvy „Osvícenství“ a „Moderna a postmoderna“. Osvícenské paradigma v práci vhodně reprezentují Lessing a Voltaire

s Diderotem a poněkud diskutabilně i Picart či Locke. Volba autorů není pisatelkou nijak vysvětlena. V kapitole o moderně a postmoderně se studentka zabývá „koloniálním a postkoloniálním obdobím“ (viz pozn. 1 na s. 1), opět však při tom nepostupuje příliš přehledným způsobem (Williamu Muirovi, představiteli „koloniálního“ přístupu k islámu v 19. století, je např. věnována podkapitola 4.2, zatímco William Montgomery Watt, reprezentující „postkoloniální“ a s rozvojem mezináboženského dialogu spojenou dobu druhé poloviny 20. století, je představen již v podkapitole 4.1). Tato poslední kapitola vhodně končí pasážemi věnovanými Samuelovi Huntingtonovi a Hansi Küngovi, autorům reprezentujícím velmi odlišné pohledy na dějiny a současnost vztahů mezi západním světem a světem islámu a tedy také „nesoučasnost paradigmát“ v rámci soudobých západních pohledů na islám.

K závěrečnému srovnání přístupů k islámu v rámci jednotlivých paradigmat západního myšlení studentka bohužel nepřistupuje ve zvláštní kapitole, jak by bylo žádoucí, ale jen v rámci Závěru. Ten je spíše určitým doplněním obsahu předešlých kapitol než jejich shrnutím a vyhodnocením.

Použité zdroje jsou v bibliografii rozděleny jen na monografie a články, tedy nikoliv na pramennou a sekundární literaturu. Spektrum použitých zdrojů (z velké části v angličtině) lze však označit za poměrně široké a zajímavě vybrané. Drobný omyl představuje skutečnost, že Norman Daniel se v bibliografii objevuje pod písmenem N, i když Norman bylo ve skutečnosti jeho křestní jméno, nikoliv příjmení. Tentýž omyl se vyskytuje i v pozn. 27 na s. 11.

Velkým problémem práce je její stručnost či určitá neúplnost a z ní vyplývající rozsah, který stěží splňuje minimální délku požadovanou pro diplomové práce. Studentka sice, jak jsem se již zmínil, v zásadě splnila to, co jí bylo uloženo v Zadání DP, ovšem ve značně minimální podobě. Jako vedoucí práce jsem také neměl možnost ovlivnit otázky řešené (resp. neřešené) v závěru textu, protože poslední ústní konzultace s diplomantkou se konala dlouho před vstupem práce do finálního stadia.

V každém případě však je možné konstatovat, že studentka prokázala schopnost samostatně pojednat o zvoleném tématu, svou orientaci v pramenech a relevantní literatuře a další dovednosti, požadované k přijetí diplomové práce.

Práci tedy doporučuji k obhajobě. Předběžně navrhuji její hodnocení stupněm dobře (tj. 3).

V Brně dne 23. prosince 2014

Mgr. Vít Machálek, Dr. Th.D.